

Kurdistan Region – Iraq

Presidency Council of Ministers

Ministry of Finance & Economy

General Directorate of Accounting

هەرێمی کوردستان - عێراق
سەرۆکایهتی ئەنجومهنی وهزیران
وهزارهتی دارایی و ئابووری
به‌رپوه‌به‌رایه‌تی گشتی ژمێرکاری
ب/ دیراسات و لیکۆئینه‌وه‌و به‌دواداچوون

اقليم كوردستان - العراق
رئاسة مجلس الوزراء
وزارة المالية والاقتصاد
مديرية المحاسبات العامة

الدراسات و الابحاث و المتابعة

ژماره: ١٨١ / ٤ / ١٩ / ريڤهوت: ٢٧١٩ كوردی / ريڤهوت: ٢٠٢٠ / زايینی

رێنمایی دارایی ژماره ( )

بۆ گشت وهزاره‌ته‌كان و فهرمانگه‌كاني نه‌به‌ستراو به وهزارهت

پ/ داهاات

پاڵپشت به نووسراوی به‌رپێز سكرێتاریه‌تی نه‌نجومه‌نی وهزیران ژماره / ١١٢٨١ له ٢٠١٩/١٢/١٩ تایبته به برپاری كۆبوونه‌وه‌ی ژماره (١٥) ی نه‌نجومه‌نی وهزیران له رۆژی ٢٠١٩/١١/٢٧ به ژماره (٣٨) له رۆژی ٢٠١٩/١١/٢٧ و پشتبه‌ست به ئه‌حکامی ماده‌ی (هه‌شتم) له یاسای ئه‌نجومه‌نی وهزیرانی هەرێمی کوردستان ژماره (٣) ی سالی ١٩٩٢ هه‌موارکراو، و به مه‌به‌ستی ئاسانکاری جێبه‌جێکردنی برپاری ئه‌نجومه‌نی وهزیران ژماره (٩) له ٢٠١٩/٧/٣٠، و له‌سه‌ر پێشنياری لێژنه‌ی پێکهاتوو به فهرمانی ئهم سهرۆکایه‌تییه ژماره (٧٦٠٣) له ٢٠١٩/١٠/١٣ تایبته به ریکخستن و یه‌كخستنه‌وه و گه‌رانه‌وه‌ی سه‌رجه‌م داهاته‌كان بۆ وهزاره‌تی دارایی و ئابووری و پێداچوونه‌وه‌ی ته‌رخانکراوی خه‌رجی وهزارهت و لایه‌نه‌كاني نه‌به‌ستراو به وهزارهت و دارپشتنه‌وه‌ی له‌سه‌ر بنه‌مای پێداویستی و ئه‌وله‌ویه‌ته‌كان و به گوێره‌ی یاسای (قانون أصول المحاسبات العامة) ژماره (٢٨) ی سالی ١٩٤٠، و له‌به‌ر رۆشنایی کۆنووسی کۆبوونه‌وه‌ی ئاسایی نه‌نجومه‌نی وهزیران ژماره (١٥) له ٢٠١٩/١١/٢٧، برپاردرا به:

یه‌که‌م / گشت داهاته‌كان به رێژه‌ی (١٠٠%) به داهااتی کۆتایی تۆمار ده‌کرێت له سه‌ر ئاستی فه‌سل و ماده‌ه‌كان له ته‌رازووی پێداچوونه‌وه‌ی مانگانه، به مه‌به‌ستی که‌مکردنه‌وه‌ی روتینی و ئاسانکاری له جی به جی کردنی ئهم رێنماییه، کرداره داراییه‌كان له لایه‌ن گه‌نجینه په‌یوه‌نیداره‌كان ده‌بێت و دواتر رێژه‌ی دیاریکراو له خالی (پانزه‌هه‌م) له لایه‌ن گه‌نجینه‌کانه‌وه ته‌مویل ده‌کرێت به پێی شایسته بوونیان. دووهم / ده‌ستنیشانکردنی میکانیزمی پێداه‌کردنی وهزاره‌ته‌كان و لایه‌نه‌كاني نه‌به‌ستراو به وهزارهت بۆ ده‌سه‌لاتی خه‌رجکردن له‌سه‌ر ئه‌و رێژه‌یه‌ی که بۆیان دیاری کراوه له داهااتی ناو‌خۆییان به پێی برگه‌ی (پانزه‌هه‌م) ی ئهم رێنماییه .

سێهه‌م / دیاریکردنی ئه‌ژمێری (حیسابی) ئه‌و داها‌تانه به شیوه‌ی مانگانه چهن‌دی به چه‌ك وه‌رگیراوه چهن‌دی به نه‌ختینه وه‌رده‌گیرێت، به ده‌رخسته‌یه‌ك له‌گه‌ڵ ته‌رازووی پێداچوونه‌وه‌ی مانگانه‌دا په‌سه‌ند کراو بێت ره‌وانه‌ی وهزاره‌تمان / به‌رپوه‌به‌رایه‌تی گشتی ژمێرکاری / به‌رپوه‌به‌رایه‌تی ژمێرکاری نامه‌ل‌به‌ندی بکرێت سه‌بارهت به فهرمانگه مه‌ل‌به‌ندیه‌كان مانگانه به له‌ستیکی په‌سه‌ندکراو بۆ گه‌نجینه‌ی په‌یوه‌نیدار بنی‌رێت .

چوارەم/ مانەوہی ئەژمێرەکانی تاییەت بە رێژەیی داھاتەکان و شیکردنەوہی رەسیدی ئەو ئەژمێرانە لە بانکە حکومییەکان و ئەھلییەکان و ناردنی بۆ وەزارەتی دارایی و ئابووری / بەرپۆوەبەرایەتی گشتی ژمێرکاری .

پینجەم/ لە کۆتایی ھەموو سالیك و لە ریی لێژنەییەکی تاییەت لە بەرپۆوەبەرایەتی گشتی ژمێرکاری سەرچەم ئەو رەسیدانەیی کە ماون تا ۱۲/۳۱ و ھیچ پابەندبوونیکی دارایی وەزارەتەکانی لەسەر نییە دەگەرێتەوہ بە وەزارەتەمان و بە داھاتی کۆتایی تۆمار دەکرێت.

شەشەم / دیاریکردنی جۆری خەرجییەکانی لەسەر ئەو پرە داھاتەیی وەزارەت یان لایەنی نەبەستراو بە وەزارەت مانگانە ھەبێت و تۆمارکردنی ئەو خەرجییانەیی لە تەرازووی پێداچوونەوہی مانگانە لەسەر ئاستی فەسل و ماددەکان و جیگرکردنی لیستی خەرجییەکان لە لایەن بەرپۆوەبەرایەتی گشتی ژمێرکاری بۆ ئەھمیشینی زیادکردن یان جیگۆرکی لە (تبویب الموازنه).
ھەفتەم/ سەبارەت بەو خەرجییانەیی کە لەو رێژەیی داھاتەکان دەکرێت دواي خەرج کردنیان بەم شیوہیە دەبێت کە لە برگەیی (أ - ب) روونکراوہ تەوہ .

أ- بۆ فەرمانگە مەلەبەندییەکان ییویستە مانگانە بە لیستیکی پەسەندکراوہ رەوانەیی گەنجینەیی پەيوەندیدار بکریت لە سەر ئاستی فەسل و ماددەکان تۆمار بکریت .

ب- بۆ فەرمانگە نامەلەبەندییەکان مانگانە لەگەل تەرازووی پێداچوونەوہی تۆمار بکریت بە لیستیکی پەسندکراو و رەوانەیی وەزارەتەمان / بەرپۆوەبەرایەتی گشتی ژمێرکاری / بەرپۆوەبەرایەتی ژمێرکاری نامەلەبەندی بکریت .

ھەشتەم/ دەبێت تەرازووی پێداچوونەوہ (میزان المراجعة) لە ماوہی (۱۰) رۆژی یەکەمی سەرەتای ھەموو مانگیك بنیاردی بۆ وەزارەتەمان / بەرپۆوەبەرایەتی گشتی ژمێرکاری / بەرپۆوەبەرایەتی ژمێرکاری نامەلەبەندی .

نۆیەم/ ییویستە پێداچوونەوہ بکریت بۆ لیستی سەرچەم ئەو فەرمانبەر و کارمەندانەیی کە بە شیوہی گرێبەست لە سەر ئەو داھاتە دامەزراون لەسەرەتای دەستبەکاربوونی کابینەیی نۆیەمی حکومەتی ھەرێم ، و دامەزراوندی (گرێبەست) و (کاتی) تەنھا لە دەسەلاتی سەرۆکایەتی ئەنجومەنی وەزیرانە، و دەبێت رەزامەندی سەرۆکایەتی ئەنجومەنی وەزیران وەربگریت .

دەیەم/ ناییت رێژەیی دیاریکراوی داھات شوینگرەوہی پێشینەیی مانگانە یا خود پێشینەیی بەردەوام بیت .
یازدەھەم/ خەرجکردنی یاداشت و ھاندانی فەرمانبەران لەسەر رێژەیی داھاتی دیاریکراو لە چوارچێوہی یاسا و رێنمایییەکانی دارایی کارپیکراو ئەنجام دەدریت بە مەرجیک مانگانە لە (۴۵۰ ۰۰۰) چوار سەد پەنجا ھەزار دینار زیادتر نەبیت.

دوازدەھەم/ سەبارەت بە پارەیی پیتاک و باربوو و ھاوکاری دارایی وەرگیراو لە ریکخراوہ نیودەوڵەتییەکان و ریکخراوہکانی سەر بە نەتەوہ یەگرتووہکان و وولاتان و یارمەتییی خێرخوازییەکانی ناوخیی و دەرەکی و ھەر جۆرە یارمەتیییەکی تر، ییویستە پەپرەوی ھەردوو ماددەیی (۶) و (۲۲) لە یاسای (اصول المحاسبات العامه) ژمارە (۲۸) ی سالی / ۱۹۴۰ ی ھەموارکراو، و ماددەیی (۳) لە یاسای

بوودجی هه‌ریمی کوردستان ژماره (۱)ی سالی ۲۰۱۳، تایبەت به وه‌رگرتن و شیوازی خه‌رجکردن که بۆ هه‌مان مه‌به‌ست ته‌رخانکراوه، دواتر تۆمارکردنی له ته‌رازووی پیداچوونه‌وه‌ی مانگانه .

سێزده‌هه‌م / په‌یره و کردنی رێنمایی وه‌زاره‌تی پلان دانان تایبەت به جێبه‌جێکردنی گرێبه‌سته حکومییه‌کان ژماره (۲)ی سالی ۲۰۱۶ بۆ ئه‌و پرۆژانه‌ی که ئه‌نجام ده‌درین له‌سه‌ر رێژه‌ی ئه‌و داها‌تانه که ته‌رخانکراوه له‌ دوای ئه‌نجامدانی گشت رێکاره‌کانی ها‌توو له‌ رێنمایی ئاماژه‌ پیکراو .

چوارده‌هه‌م / هه‌ر خه‌رج کردنی که له‌ سه‌ر داها‌ت جگه‌ له‌و رێژه‌ی داها‌ته‌ی که له‌ خالی (پانزه‌هه‌م) دیاری کراوه بکری‌ت پێویسته‌ ره‌زامه‌ندی سه‌رۆکایه‌تی ئه‌نجومه‌نی وه‌زیران وه‌ربگیریت .

پانزه‌هه‌م / پیدانی ده‌سه‌لاتی خه‌رجکردن له‌سه‌ر ئه‌و رێژانه‌ی که له‌ خواره‌وه‌ ها‌تووون دوای جێبه‌جێکردنی سه‌رجه‌م بڕگه‌ و خاله‌کانی سه‌ره‌وه‌ له‌ لایه‌ن وه‌زاره‌ته‌کان و لایه‌نه‌کانی نه‌به‌ستراو به‌ وه‌زاره‌ت به‌م رێژانه‌ ده‌بی‌ت که له‌ خسته‌ی خواره‌وه‌دا ها‌توووه :

ژ	وه‌زاره‌ت	سه‌رچاوه‌ی داها‌ت	رێژه‌کان	
			بۆ خودی وه‌زاره‌ته‌کان	بۆ گه‌نجینه‌ی گشتی حکومت
۱	ئاوه‌دانکردنه‌وه و نیشه‌جێکردن	ویستگه‌ی گیش	۵۰% په‌نجا له‌ سه‌د	۵۰% په‌نجا له‌ سه‌د
		تاقیبه‌ی پیشه‌سازی	۴۵% چل و پینج له‌ سه‌د	۵۵% په‌نجا له‌ سه‌د
۲	کاره‌با	گشت فه‌رمانگه‌کان	۸% هه‌شت له‌ سه‌د ۲% دوو له‌ سه‌د ها‌ندان	۹۰% نه‌وه‌ت له‌ سه‌د
۳	شاره‌وانی و گه‌شتو گوزار	شاره‌وانییه‌کان	۱۵% پانزه‌ له‌ سه‌د	۸۵% هه‌شتاو پینج له‌ سه‌د
		ئاو و ئاوه‌رۆه‌کان	۲۰% بیست له‌ سه‌د	۸۰% هه‌شتا له‌ سه‌د
		فرۆشتنی زه‌وی پوکن و متمیز	۰% سه‌فر له‌ سه‌د	۱۰۰% سه‌د له‌ سه‌د
۴	پلان دانان	کۆنترۆلی جو‌ری	۶% شه‌ش له‌ سه‌د	۹۴% نه‌وه‌ت و چوار له‌ سه‌د
۵	ئه‌وقاف و کاروباری ئایینی	فورمی عومره‌کاران	۱۵% پانزه‌ له‌ سه‌د	۸۵% هه‌شتاو پینج له‌ سه‌د
		فرۆکه‌خانه‌ی هه‌ولیر	۵۰% په‌نجا له‌ سه‌د	۵۰% په‌نجا له‌ سه‌د
۶	گواستنه‌وه و گه‌یا‌ندن	فرۆکه‌خانه‌ی سلیمانی	۵۰% په‌نجا له‌ سه‌د	۵۰% په‌نجا له‌ سه‌د
		دیوانی وه‌زاره‌ت	۳۸% سی و هه‌شت له‌ سه‌د	۶۲% شه‌ست و دوو له‌ سه‌د
۷	خویندنی بال‌ا و تووژینه‌وه‌ی زانستی	زانکۆ کۆنه‌کان	۷۰% سه‌د له‌ سه‌د	۳۰% سی له‌ سه‌د
		زانکۆ نوێیه‌کان	۸۰% هه‌شتا له‌ سه‌د	۲۰% بیست له‌ سه‌د
		تۆماری کۆمپانیاکان	۱۰% ده‌ له‌ سه‌د	۹۰% نه‌وه‌ت له‌ سه‌د
۸	بازرگانی و پیشه‌سازی	گشت فه‌رمانگه‌کان	۳۰% سی له‌ سه‌د	۷۰% سه‌د له‌ سه‌د
۹	ته‌ندروستی	تۆماری خانووبه‌ره	۵% پینج له‌ سه‌د	۹۵% نه‌وه‌ت و پینج له‌ سه‌د
۱۰	داد	ب.گ.ها‌تووچۆ	۱۷% سه‌د له‌ سه‌د	۸۳% هه‌شتاو سێ له‌ سه‌د
		فیزا و نشینگه‌کان	۵% پینج له‌ سه‌د	۹۵% نه‌وه‌ت و پینج له‌ سه‌د
		کۆمپانیا ئه‌منییه‌کان	۱۰% ده‌ له‌ سه‌د	۹۰% نه‌وه‌ت له‌ سه‌د
۱۱	په‌روه‌رده	فرۆشگا‌کان	۱۰۰% سه‌د له‌ سه‌د	۰% سه‌فر له‌ سه‌د
۱۲	دارایی و ئابووری	کۆنترۆلی جو‌ری - پلاندانان	۶% شه‌ش له‌ سه‌د	۹۴% نه‌وه‌ت و چوار له‌ سه‌د

شانزەھەم / ئەم رېئىمىيە لە رېكەوتى ۲۰۲۰/۱/۱ ھوہ كارى پى دەكرېت و لە رۆژنامەى وەقايەى كوردستان

بلاو دەكرېتەوہ .

كار پى كرنى .. لە گەل رېزدا .

ئاوات جەناب نورى

وہزىرى دارايى و ئابوورى

وئىنەيەك بۆ /

- سەرۆكايەتى ھەرئىمى كوردستان .. بۆ ئاگادارىتەن ... لە گەل رېزدا .
- پەرلەمانى كوردستان - عىراق .. بۆ ئاگادارىتەن ... لە گەل رېزدا .
- سەرۆكايەتى ئەنجومەنى وەزيران / سەرۆكايەتى ديوان / ف - ك - كارگىرى و دارايى / بۆ ئاگادارىتەن ... لە گەل رېزدا .
- وەزارەتى داد / بەرپۆھبەرايەتى رۆژنامەى وەقايەى كوردستان / بۆ ئاگادارىتەن و بلاوكردنەوہى ... لە گەل رېزدا .
- ئەنجومەنى دادوہرى .. بۆ ئاگادارىتەن ... لە گەل رېزدا .
- ديوانى چاودىرى دارايى ھەرئىمى كوردستان .. بۆ ئاگادارىتەن ... لە گەل رېزدا .
- فەرمانگەى ھەماھەنگى و بەدواداچوون .. بۆ ئاگادارىتەن ... لە گەل رېزدا .
- دەستەى دەسپاكى .. بۆ ئاگادارىتەن ... لە گەل رېزدا .
- كۆمىسيۆنى بالاي سەربەخۆى ھەلبژاردن و راپرسى .. بۆ ئاگادارىتەن ... لە گەل رېزدا .
- نووسىنگەى بەرپۆھبەرايەتى دارايى و ئابوورى / بۆ ئاگادارىتەن ... لە گەل رېزدا .
- نووسىنگەى بەرپۆھبەرايەتى وەزارەت بەوہكالەت / بۆ ئاگادارىتەن ... لە گەل رېزدا .
- دەستەى راويژكاران لە ديوانى وەزارەتەن .. بۆ ئاگادارىتەن ... لە گەل رېزدا .
- گشت بەرپۆھبەرايەتى گشتيەكانى سەر بە وەزارەتەن / بۆ گشتاندىنى ... لە گەل رېزدا .
- بەرپۆھبەرايەتى گشتى ديوان / ب - چاودىرى و پشكىنى دارايى .. بۆ ئاگادارىتەن و كارى پىويست ... لە گەل رېزدا .
- بەرپۆھبەرايەتى گشتى ديوان / ب - راگەياندىن و پەپوھەندىيەكان .. بۆ ئاگادارىتەن و كارى پىويست ... لە گەل رېزدا .
- بەرپۆھبەرايەتى گەنجىنەى ھەرئىم / ھەولير / (۲۱)ى سلیمانى / دەوڵ / گەرميان / سۆران / راپەرىن / ئاكرى / كۆيە / زاخۆ / چەمچەمال / ئاميدى / ھەلەبجە / بۆ زانين و كارى پىويست .
- گشت بەرپۆھبەرايەتى و بەش و ھۆبەكانى بەرپۆھبەرايەتى گشتيمان .
- بەرپۆھبەرايەتى / دىراسات و لىكۆلینەوہ و بەدواداچوون .
- دۆسيەى سوپاو .